

\*\*\*\* Με βάση το δείκτη τιμών Καταναλωτή.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, προβλέπεται σοβαρή διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και των καθαρών δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα στο τρέχον έτος, τόσο σε απόλυτα μεγέθη, όσο και ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ). Πίνακας

Παράλληλα, ο ρυθμός πληθωρισμού παρουσιάζει σαφή σημεία επιτάχυνσης. Με τα σημερινά δεδομένα, η μέση ετήσια αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή υπολογίζεται για ολόκληρο το 1985 σε 18,7%, ενώ η αύξηση μεταξύ Δεκεμβρίου 1984 και Δεκεμβρίου 1985 προβλέπεται ότι θα είναι ακόμα μεγαλύτερη από την περισυνή (22%, έναντι 18,1 αντίστοιχα). Μολονότι η επιτάχυνση των τιμών τους τελευταίους μήνες πρέπει να αποδοθεί, κατά ένα μέρος, στην αναπροσαρμογή των τιμολογίων των οργανισμών κοινής ωφέλειας και των δημόσιων επιχειρήσεων, που είχαν καθηλωθεί στο πρώτο εξάμηνο του 1985, πρέπει να επισημανθεί ότι αυτός είναι ο έβδομος χρόνος που ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει σταθερά σε επίπεδο υψηλότερο ή γύρω στο 20%. Αυτό σημαίνει ότι διατηρούνται αμείωτες οι βασικές πληθωριστικές πιέσεις, αν και μπορεί να διαφοροποιείται από χρόνο σε χρόνο η συμβολή των παραγόντων από τους οποίους προέρχονται. Η πραγματική έκταση και η σημασία των εξελίξεων αυτών από μακροχρονιότερη σκοπιά δεν έχει ως τώρα εκτιμηθεί στο βαθμό που πρέπει.

Σχετικά με τη χειροτέρευση του ισοζυγίου πληρωμών, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η εξέλιξη αυτή πρέπει να αποδοθεί, κατά ένα μέρος σε έκτακτους παράγοντες, συγκεκριμένα στην επίσπευση των πληρωμών για εισαγωγές και στην καθυστέρηση των συναλλαγματικών εισπράξεων, που οφείλονται στη μείωση εμπιστοσύνης στη συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής. Οι παράγοντες αυτοί που επηρέασαν το ισοζύγιο πληρωμών δυσμενώς φέτος είναι παροδικοί και θα εκλείψουν όταν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στην συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής. Δεν πρέπει όμως αυτό να συγκαλύπτει το γεγονός ότι η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών έχει διαρθρωτικό χαρακτήρα και ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τη δανειοληπτική ικανότητα της χώρας.

Η σοβαρή επιδείνωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, σε συνδυασμό με τη μικρή μόνο αύξηση που εμφανίζει η καθαρή εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων, οδηγεί στην εκτίμηση ότι οι ανάγκες για εξισορροπητικό δανεισμό θα φθάσουν τελικά φέτος γύρω στα 2650 εκατ.δολλ. Θα διαμορφωθούν δηλαδή σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από οιονδήποτε προηγούμενο χρόνο. Με δεδομένη τη σημερινή πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, δεν θα ήταν ίσως δυνατόν ο εξωτερικός δανεισμός να διατηρηθεί στο ύψος αυτό ούτε για άλλον ένα χρόνο. Πρέπει να σημειωθεί ότι η σταθερή διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών τα τελευταία χρόνια, η διόγκωση του εξωτερικού χρέους και η απότομη αύξηση των υποχρεώσεων για την εξυπηρέτηση του, έχουν περιορίσει σημαντικά τις δυνατότητες για εξωτερικό δανεισμό στα αμέσως επόμενα χρόνια.

Οι διαπιστώσεις αυτές οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία η λήψη μέτρων με άμεσο στόχο τη δραστική και ταχεία μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών το 1986, σε επίπεδο που να συμβιβάζεται με τη δανειοληπτική ικανότητα της χώρας. Βασική επιδίωξη πρέπει να είναι να μειωθεί ο εξισορροπητικός δανεισμός τον επόμενο χρόνο γύρω στα 1200-1500 εκατ.δολλ. Τούτο σημαίνει ότι το εξωτερικό έλλειμμα θα πρέπει να μειωθεί τον επόμενο χρόνο σε σχέση με το 1985 κατά 50% περίπου. (1300)

Αυτό πρέπει να είναι ο πρωταρχικός στόχος της οικονομικής πολιτικής. Οι άλλοι στόχοι του προγράμματος σταθεροποίησης, δηλαδή η μείωση του πληθωρισμού και ο περιορισμός των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα, πρέπει να είναι συνεπείς με το στόχο αυτό.<sup>1</sup>

---

1 Αν ο στόχος για τη μείωση του εξωτερικού ελλείμματος δεν συμβιβάζεται με την επιδίωξη για την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, πρέπει να δοθεί πολύ μεγαλύτερο βάρος στον πρώτο στόχο.

Επισημαίνεται επίσης, ότι οι προσπάθειες για την βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών πρέπει να συνεχισθούν πέρα από την επίτευξη του στόχου αυτού, ώστε να υπάρξουν περιθώρια για την κάλυψη των αυξημένων πληρωμών για χρεωλύσια μετά το 1986, που θα προκύψουν από την εκπνοή της περιόδου χάριτος ορισμένων μεγάλων δανείων που είχαν συναφθεί στην τετραετία 1979-1983.<sup>2</sup>

- Τι έγινε στο παρελθόν - δημοσιονομικό - εφ' αφορμή (ληρωσίες 1)
- Η οποία ωριμάζει - εφ' αφορμή ωριμάζει 2
- Εξωτερικές 3

Τα μέσα πολιτικής για την αντιμετώπιση του προβλήματος του ισοζυγίου πληρωμών.

**6** Η ριζική αντιμετώπιση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών, προϋποθέτει βέβαια σημαντικές αλλαγές στη διάρθρωση και αποτελεσματικότερη λειτουργία της οικονομίας και θα απαιτήσει συστηματική και μακροχρόνια προσπάθεια. Βραχυχρόνια και μεσοχρόνια δεν ~~είχαν~~ <sup>είχαν</sup> άλλη επιλογή από το να αλλάξουμε την κατεύθυνση της μακροοικονομικής πολιτικής με τη λήψη δραστικών μέτρων που θα ~~αποβλέπουν~~ <sup>αποβλέπουν</sup> άμεσα στον περιορισμό της συνολικής ζήτησης και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. ~~με στόχο την αναγκαία μείωση του εξωτερικού ελλείμματος.~~

Δύο <sup>ήταν</sup> ~~είναι~~ οι μεγάλες επιλογές : Η πρώτη αφορά <sup>ώστε</sup> τη σχετική βαρύτητα που θα πρέπει να δοθεί σε μέτρα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αφενός και τη μείωση της συνολικής ζήτησης <sup>(ωριμότητα - εφ' αφορμή)</sup> αφετέρου.

Η δεύτερη αναφέρεται <sup>ώστε</sup> στο αν η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα <sup>πραγματοποιηθεί</sup> ~~πραγματοποιηθεί~~ με εφάπαξ υποτίμηση της δραχμής ~~(που θα προστεθεί στη διολίσθηση)~~ ή με εφαρμογή αυστηρότερης πολιτικής ελέγχου των χρηματικών εισοδημάτων και των τιμών και συνέχιση της διολίσθησης της δραχμής. Μία τρίτη επιλογή που υπάρχει σε περισσότερο αναπτυγμένες οικονομίες, ανάμεσα στην εφαρμογή μιάς αυστηρά περιοριστικής νομισματικής πολιτικής από το ένα μέρος και μιάς δημοσιονομικής πολιτικής από το άλλο για τη μείωση της συνολικής ζήτησης, δεν

2 Αν υπολογισθούν με βάση το εξωτερικό χρέος (δημόσιο και ιδιωτικό) στο τέλος του 1984, οι πληρωμές για χρεωλύσια θα αυξηθούν από 880 εκατ. δολάρια το 1985 / σε 995 εκατ. δολάρια το 1986 / 1435 εκατ. δολάρια το 1987 / 1955 εκατ. δολάρια το 1988 / 1790 εκατ. δολάρια το 1989 και 1565 εκατ. δολάρια το 1990.

Ο μεγάλος εξωτερικός δανεισμός του 1985 θα επηρεάσει αυξητικά τα χρεωλύσια προς το τέλος της δεκαετίας του 1980.

Εξωτερικό χρέος  
1985 = 4.350  
(έκπληξη - με  
καύσιμα)

1ο θέμα είναι  
- υπάρχει αρμόζοντος αὐτὸς ὁρᾷ  
εἰς τὸ εὐαίσθητον

ὑπάρχει

προκύπτει στην Ελλάδα γιατί η νομισματική πολιτική παίζει δευτε-  
ρεύοντα ρόλο ώστε να είναι αμφίβολο αν, κάτω από τις σημερινές  
συνθήκες, θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά στη μείωση της συνολι-  
κής ζήτησης χωρίς υπερβολικά υψηλό κόστος. Τούτο <sup>επισημαίνεται</sup> επισημαίνει την  
ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στη μείωση των ελλειμμάτων του δημό-  
σιου τομέα. Η μείωση των καθαρών δανειακών αναγκών του δημόσιου  
τομέα δεν <sup>επιζητείται</sup> επιζητείται μόνο για τις ευνοϊκές της επιπτώσεις στο  
ισοζύγιο πληρωμών. Είναι επίσης αναγκαία γιατί η διατήρηση των  
ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα σε υψηλά επίπεδα και η διόγκωση του  
δημόσιου χρέους οδηγούν σε αύξηση της δαπάνης για την εξυπηρέτησή του  
που σήμερα αντιστοιχεί στο 5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.  
Η μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα ακόμα αποτελεί σημα-  
ντικό παράγοντα για την αξιοπιστία της Κυβερνητικής πολιτικής και  
την αποκατάσταση κλίματος εμπιστοσύνης.

Είναι αλήθεια  
ωστόσο, ὅτι ὁ ἀποδο-  
τισμὸς - ἐξ ὧν  
281 δμ.

Σχετικά με την πρώτη επιλογή, <sup>θεωρείται</sup> είναι σκόπιμο να αποφευχθεί η λήψη  
μέτρων που <sup>θα</sup> οδηγούν μόνο προς τη μία κατεύθυνση. Είναι <sup>θεωρείται</sup> προτιμότερη  
η επιλογή συνδυασμού μέτρων που θα αποβλέπουν τόσο στη μείωση της  
συνολικής ζήτησης, όσο και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.  
Με τον τρόπο αυτό το κόστος της οικονομικής σταθεροποίησης θα  
μοιρασθεί ανάμεσα στη μείωση της παραγωγής και <sup>εἰς ἐξισώσεις αὐτὸς ἀποδοχῆς</sup> αύξηση της ανεργίας  
και στη μείωση των πραγματικών εισοδημάτων από τη χειροτέρευση  
των όρων του εμπορίου.

Η δεύτερη επιλογή μελετήθηκε σε βάθος. Τόσο μια εφάπαξ υποτίμηση  
όσο και μία αυστηρή και αποτελεσματική συγκράτηση των ονομαστικών  
εισοδημάτων και των τιμών, οδηγούν σε βελτίωση της ανταγωνιστικό-  
τητας. Όμως η πρώτη, σε ένα μεταβατικό σταδιο τουλάχιστο, επιτα-  
χύνει τον πληθωρισμό ή στην καλύτερη περίπτωση δεν τον επιβραδύνει,  
ενώ η δεύτερη συγκλίνει προς ένα χαμηλότερο ρυθμό πληθωρισμού.  
Εντούτοις ~~αποδεικνύεται~~ <sup>ἀποδεικνύεται</sup> ότι η δυνατότητα για μία σημαντική βελτίωση  
της ανταγωνιστικότητας με τροποποιήσεις της αυτόματης τιμαριθμικής  
αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) που θεωρούνται "εφικτές", <sup>λίαν</sup> είναι για πρακτικούς  
λόγους <sup>κοινωνικῆς πολιτικῆς</sup> πολύ περιορισμένη.

Για το λόγο αυτό <sup>έωρεχόμε</sup> ~~προτείνεται~~ η διμέτωση αντιμετώπιση του προβλήματος της ανταγωνιστικότητας με το συνδυασμό μίας εφ'άπαξ υποτίμησης κατά 15% (~~ενώ η διολίσθηση θα συνεχίζεται~~) και μίας τροποποίησης της ΑΤΑ (με προεκτάσεις σε όσο το δυνατό περισσότερα εισοδήματα του ιδιωτικού τομέα). Ο συνδυασμός αυτός θα διαφυλάξει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας που θα προέλθει από την υποτίμηση και θα οδηγήσει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σε σημαντική μείωση του πληθωρισμού. Υπογραμμίζεται ότι μακροπρόθεσμα η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας παίζει τον κύριο ρόλο στην εξυγίανση της οικονομίας. Η μείωση της ζήτησης απλώς μας υποβοηθεί να κερδίσουμε χρόνο, το κέρδος όμως αυτό θα εξανεμισθεί αν δεν αξιοποιηθεί ο χρόνος αυτός για να πραγματοποιηθούν οι διαρθρωτικές αλλαγές που θα βάζουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε πιο σταθερή βάση.]

Για την πληρότητα του πακέτου είναι απαραίτητη και η λήψη μέτρων για την προσέλκυση κεφαλαίων των ομογενών του εξωτερικού καθώς και του συναλλάγματος που έχει αποθησαυρισθεί στο εσωτερικό.

Αναλυτικότερα τα μέτρα πολιτικής που προτείνονται για το 1986 έχουν ως εξής :

#### Πολιτική τιμών και εισοδημάτων

Η εισοδηματική πολιτική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προσπαθειών για τη μείωση του πληθωρισμού και τη βελτίωση της ανταγωνιστικής ικανότητας της οικονομίας.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, η ΑΤΑ με τη σημερινή της μορφή αυτοτροφοδοτεί την πληθωριστική διαδικασία και εμποδίζει συστηματικά την επιβράδυνση του πληθωρισμού. Οδηγεί επίσης σε βέβαιο ναυάγιο κάθε μέτρου για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας γιατί με δεδομένο <sup>το έλλειμμα της</sup> ~~την~~ παραγωγικότητα, η οποιαδήποτε αύξηση τιμών οδηγεί σε αυτόματη αντίστοιχη αναπροσαρμογή του κόστους εργασίας.

Για την εξασφάλιση της επιτυχίας των μέτρων που προτείνονται για τη μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών και την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού τα επόμενα δύο-τρία χρόνια, είναι αναγκαία η ριζική τροποποίηση του συστήματος της ΑΤΑ που ισχύει σήμερα, κατά

τρόπο που να μην εξουδετερώνει την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας που προκύπτει από την υποτίμηση της δραχμής και να οδηγεί μεσοπρόθεσμα σε μιά συγκλίνουσα πορεία προς χαμηλότερους ρυθμούς πληθωρισμού.

Με αφετηρία τις γενικές αυτές επιδιώξεις προτείνεται τροποποίηση του συστήματος της ΑΤΑ από την 1η Ιανουαρίου 1986, με βάση δύο νέα στοιχεία :

Πρώτο, αναπροσαρμογή των μισθών και των συντάξεων στην αρχή κάθε τετραμήνου με βάση το στόχο για την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά το επόμενο τετράμηνο, αντί της αναπροσαρμογής με βάση την εξέλιξη του πληθωρισμού στο αμέσως προηγούμενο τετράμηνο, όπως γίνεται μέχρι σήμερα.

Δεύτερο, την αφαίρεση από την αναμενόμενη αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή μέσα στο ίδιο τετράμηνο, της επίπτωσης του εισαγόμενου πληθωρισμού ώστε να περιορίζονται οι δυσμενείς επιπτώσεις που θα έχει η αύξηση των τιμών διεθνώς ή η υποτίμηση της δραχμής, στην εξέλιξη του κόστους εργασίας.

*Τρίτοι Δεν θα δοθεί ΑΤΑ μέχρι 86 οί' όσους συνεχισό μνηστικό μισθό αέτω αέτω 150.000*  
Οπως είναι ευνόητο, η τροποποίηση αυτή του συστήματος της ΑΤΑ θα έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των πραγματικών μισθών το 1986 και την ακόμα πιο σημαντική ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. *Πίννακας (οί' ΑΤΑ)*

Η πολιτική ελέγχου των εισοδημάτων είναι δύσκολη γιατί σημαντικό ποσοστό των εργαζομένων είναι αυτοαπασχολούμενοι. Αλλά και ο αποτελεσματικός έλεγχος των εισοδημάτων από μισθωτές υπηρεσίες στον ιδιωτικό τομέα παρουσιάζει δυσκολίες γιατί χορηγούνται αυξήσεις στους μισθωτούς πέρα από αυτές που ορίζονται με βάση την ΑΤΑ. Για το λόγο αυτό προτείνονται τα εξής συμπληρωματικά μέτρα :

Πρώτο, να καθιερωθεί διά νόμου, για το 1986, η υποχρεωτική εφαρμογή της τροποποιημένης ΑΤΑ και για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα.

Δεύτερο, η αύξηση των αγροτικών τιμών να είναι μικρότερη από τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό. Ως μέσο για την επίτευξη του στόχου αυτού να χρησιμοποιηθεί η δυνατότητα απόκλισης της πράσινης δραχμής από την επίσημη ισοτιμία.

Τρίτο, θα χρησιμοποιηθεί το φορολογικό σύστημα για να περιορισθεί το διαθέσιμο εισόδημα των επιχειρηματιών και των αυτοαπασχολούμενων μέσω της πάταξης της φοροδιαφυγής και της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης. Παράλληλα θα συνεχισθούν οι αυστηροί έλεγχοι των τιμών με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση τυχόν κερδοσκοπικών αυξήσεων, ιδιαίτερα στον τομέα των εισαγωγών καθώς και υπερβολικών περιθωρίων κέρδους που προκύπτουν από την ολιγοπωλιακή οργάνωση των αγορών που προστατεύονται από τον διεθνή ανταγωνισμό.

#### Μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής

Από την σύντομη ανάλυση που δόθηκε πιο πάνω συμπεραίνεται ότι η ανάγκη για μία σημαντική προοδευτική μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα είναι επιτακτική.

Το πρώτο βασικό ερώτημα που τίθεται για τη δημοσιονομική πολιτική του 1986 είναι το πόσο φιλόδοξος θα πρέπει να είναι ο στόχος της για μείωση του συνολικού ελλείμματος του δημόσιου τομέα το 1986. Κατ'αρχήν θα έπρεπε ίσως να επιδιωχθεί μία μείωση ~~του διαρθρωτικού~~ ελλείμματος που θα περιόριζε στο ελάχιστο δυνατό τον δανεισμό του δημόσιου τομέα για χρηματοδότηση των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού και παράλληλα θα εξαφάνιζε τα διαχειριστικά ελλείμματα των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών. Ένας τέτοιος στόχος όμως είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί μέσα σ'ένα χρόνο γιατί θα είχε βραχυχρόνια μία πολύ μεγάλη πτωτική επίδραση στην εγχώρια ζήτηση και την παραγωγή. Γι'αυτό προτείνεται <sup>5</sup> ~~απλ~~ πιο ρεαλιστικός στόχος η μείωση του ελλείμματος κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, που αν πραγματοποιηθεί θα έχει σαν αποτέλεσμα την επάνοδο του συνολικού ελλείμματος σχεδόν στα επίπεδα του 1984 (βλέπε πίνακα 2).

Προσαρμογή  
στοιχείων

Ο προτεινόμενος στόχος, αν και μετριοπαθής, μιά και υποδηλεί μερική μόνο επίλυση των προβλημάτων του δημόσιου τομέα, θα οδηγήσει κατά πάσα πιθανότητα σε μιά πτώση της εγχώριας ζήτησης αρκετά μεγάλη ώστε σε συνδυασμό με την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας να πραγματοποιηθεί η επιδιωκόμενη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών.

Το δεύτερο βασικό ερώτημα για την δημοσιονομική πολιτική του 1986 έχει σχέση με την κατανομή της συνολικής μείωσης του ελλείμματος του δημόσιου τομέα στους επί μέρους λογαριασμούς του, ήτοι στον τακτικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων και τους λογαριασμούς των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών. Οι προτάσεις αναλύονται στον ακόλουθο πίνακα.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ      2  
(1)  
Ελλείμματα του Δημόσιου Τομέα

|                                     | <u>1984</u>        | <u>1985</u> | <u>Μείωση<br/>μεταξύ 1985 και 86</u> |                          |
|-------------------------------------|--------------------|-------------|--------------------------------------|--------------------------|
|                                     |                    |             | δισεκ.δρχ.<br>(τιμές 1985)           | Ως % του ΑΕΠ<br>του 1985 |
|                                     | <u>(% στο ΑΕΠ)</u> |             |                                      |                          |
| Τακτικός Προϋπολογισμός             | 4,8                | 8,1         | 140                                  | 3,0                      |
| Πρόγραμμα Δημ. Επενδύσεων           | 5,6                | 5,8         | 25                                   | 0,5                      |
| Δημ. Επιχειρήσεις και<br>Οργανισμοί | <u>3,5</u>         | <u>5,1</u>  | <u>45</u>                            | <u>1,0</u>               |
| Σύνολο                              | 13,9               | 19,0        | 210                                  | 4,5                      |

(1) Δεν λαμβάνονται υπόψη οι λογαριασμοί διαχείρισης πετρελαιοειδών και λιπασμάτων γιατί τα στοιχεία που υπάρχουν για αυτούς τους λογαριασμούς δεν είναι συγκρίσιμα από χρόνο σε χρόνο.

Η μείωση του συνολικού ελλείμματος του δημόσιου τομέα (210 δισεκ. δραχμές σε τιμές του 1985) κατανέμονται κατά τομείς ως εξής: 140 δισεκ. δραχμές περίπου από τον τακτικό προϋπολογισμό, 25 δισεκ. δραχμές από τον προϋπολογισμό δημόσιων επενδύσεων και 45 δισεκ. δραχμές από τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς. Οι προτάσεις αυτές λαμβάνουν υπόψη τις αντικειμενικές δυσκολίες που υπάρχουν για την πλήρη εξάλειψη του ελλείμματος του τακτικού προϋπολογισμού. Γι' αυτό θεωρείται απαραίτητη κάποια μείωση και στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Σημειώνεται σχετικά ότι η απόφαση για την μεταφορά των δαπανών μισθοδοσίας εκτάκτου επιστημονικού προσωπικού από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων στον τακτικό προϋπολογισμό διευκολύνει την επιδιωκόμενη μείωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων αλλά θα χρειασθεί και μία ουσιαστικότερη περικοπή επενδυτικών δαπανών με την αναβολή πραγματοποίησης προγραμμάτων που έχουν μικρή αποδοτικότητα βραχυχρονίως. Ο περιορισμός των δανειακών αναγκών των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών πρέπει να γίνει όχι μόνο με συγκράτηση των δαπανών διαχείρισής τους και αύξηση των τιμών, αλλά και με αναβολή ή ακύρωση επενδυτικών προγραμμάτων που η πραγματοποίησή τους δεν έχει ακόμα αρχίσει και δεν χρηματοδοτείται από πόρους της ΕΟΚ.

#### Ισοζύγιο Πληρωμών

Ως σημείο εκκίνησης θεωρείται αρκετά βάσιμο να χρησιμοποιηθεί η υπόθεση ότι χωρίς τη λήψη μέτρων και χωρίς να αφαιρεθούν οι

επιδράσεις ορισμένων εξωγενών παραγόντων, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 1986 θα είναι το ίδιο όπως και το 1985, δηλαδή 2.800 εκ. δολλ., (ενώ η καθαρή (μετά την αφαίρεση των χρεωλυσίων) αυτόνομη κίνηση κεφαλαίων θα είναι μηδέν.

Ένα μεγάλο μέρος των μέτρων για την αντιμετώπιση του ελλείμματος έχουν ήδη περιγραφεί. Τα δημοσιονομικά μέτρα θα επηρεάσουν τη ζήτηση και μέσω αυτής, θα έχουν ευνοϊκές επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών. Τα μέτρα εισοδηματικής πολιτικής αποτελούν το ένα σκέλος της πολιτικής που θα οδηγήσει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Το άλλο σκέλος είναι η εφ'άπαξ υποτίμηση κατά 15% (ενώ η διολίσθηση θα συνεχίζεται)<sup>1</sup>.

Η μείωση της ζήτησης και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας υπολογίζεται ότι θα συμβάλλουν περίπου ισόποσα και θα περιορίσουν το έλλειμμα του ισοζυγίου σε 2.100 εκ. δολλ. περίπου χωρίς όμως να αναμένεται ότι όλη η βελτίωση του ισοζυγίου θα γίνει μέσα στο 1986.

Βραχυπρόθεσμα δεν θα μειωθεί το έλλειμμα αρκετά. Επομένως, είναι απαραίτητο να ληφθούν προσωρινά μέτρα για την βελτίωσή του.

Προτείνονται τα εξής :

- 
- (1) Ένα εναλλακτικό μέτρο, αντί της εφ'άπαξ υποτίμησης, είναι η συνέχιση της διολίσθησης με εντονότερο ρυθμό για ένα δωδεκάμηνο. Υπολογίζεται, ότι για να επιτευχθεί μία βελτίωση της ανταγωνιστικότητας ισόποση με μία εφ'άπαξ υποτίμηση κατά 15% ο μέσος μηνιαίος ρυθμός διολίσθησης πρέπει να είναι τουλάχιστο 2%. Τα υπέρ και τα κατά αυτού του συναλλακτικού μέτρου παρατίθενται σε χωριστό σημείωμα που επισυνάπτεται.

- Υποχρεωτικές καταθέσεις για ένα όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα εισαγωγών. Οι λεπτομέρειες είναι ακόμα υπό μελέτην αλλά η αυστηρότητα του μέτρου πρέπει να είναι τέτοια που να οδηγήσει σε εξοικονόμηση περίπου 300 εκ. δολλ. σε ένα χρόνο.
- Αυστηρός περιορισμός κρατικών προμηθειών σε συνάλλαγμα.

Τα προτεινόμενα μέτρα στο σύνολό τους είναι αυστηρά και δικαιολογούν την προσδοκία ότι θα οδηγήσουν στην αποκατάσταση εμπιστοσύνης. Σαν αποτέλεσμα μπορούμε να περιμένουμε ότι δέν θα υπάρξουν περαιτέρω επιταχύνσεις πληρωμών και επιβραδύνσεις εισπράξεων. Αυτό και μόνο πρέπει να οδηγήσει σε βελτίωση του ελλείμματος τουλάχιστον κατά 400 εκ. δολλ. σε ένα χρόνο. Εάν, όπως ελπίζεται, αντιστραφούν οι επιταχύνσεις/επιβραδύνσεις που έχουν ήδη γίνει, η βελτίωση θα είναι πολύ μεγαλύτερη. Αλλά μιά τέτοια αντιστροφή δέν πρέπει να προεξοφληθεί.

Εξωγενείς παράγοντες αναμένεται ότι θα οδηγήσουν <sup>γύρω</sup> σε μείωση του ελλείμματος κατά 300-350 εκ. δολλ. ((100-150 εκ. από ΕΟΚ και 200 εκ. από υποτίμηση δολλαρίου έναντι άλλων ισχυρών νομισμάτων κατά 5% και μείωση διεθνών επιτοκίων κατά 1%)).

Από την άλλη μεριά, η υποτίμηση θα οδηγήσει σε εφ'άπαξ απώλεια 100 εκ. δολλ. περίπου από τον τουρισμό γιατί τα συμβόλαια για το 1986 έχουν ήδη κλειθεί σε δραχμές.

Με όλες τις επιφυλάξεις που επιβάλλει η αβεβαιότητα των εκτιμήσεων αυτών, θα μπορούσε να περιμένει κανείς μία συνολική βελτίωση του ελλείμματος που θα περιόριζε τις ανάγκες για εξωτερικό δανισμό το 1986, γύρω στο 1.5 δισ. δολλ. (Σημειώνεται ότι η απόδοση των προσωρινών μέτρων δέν είναι αθροιστική, υποκαθιστά τη βελτίωση που θα προέλθει από τα κύρια μέτρα με κάποια καθυστέρηση).

### Νομισματική Πολιτική

Η νομισματική πολιτική έχει δύο σκέλη, τα οποία είναι φυσικά αλληλένδετα : την πολιτική επιτοκίων και το νομισματικό πρόγραμμα που καθορίζει τους στόχους της πιστωτικής επέκτασης. Το δεύτερο σκέλος απορρέει κατά ένα μεγάλο μέρος από τους στόχους και τις προβλέψεις για τον εξωτερικό δανεισμό και τον δανεισμό του δημόσιου, αλλά εξαρτάται και από την επεξεργασία ορισμένων μεγεθών της οικονομίας λεπτομερέστερα από ότι στάθηκε δυνατό να γίνει στα πλαίσια αυτού του σημειώματος. Συνεπώς μόνο το πρώτο σκέλος καλύπτεται εδώ.

Μείωση των επιτοκίων δεν ενδείκνυται , τουλάχιστο στο πρώτο στάδιο της εφαρμογής μιάς πολιτικής σταθεροποίησης της οικονομίας. Ωστόσο, επειδή η πολιτική σταθεροποίησης αναπόφευκτα θα συμπίεσει το ρυθμό αύξησης του ονομαστικού και του πραγματικού εισοδήματος, ενώ επιπλέον δεν είναι δυνατό να προβλεφθεί με ακρίβεια η επίδρασή της πάνω στη ροπή προς κατάθεση, δεν αποκλείεται να χρειασθεί η αύξησή τους στην πρώτη φάση της εφαρμογής των μέτρων για σταθεροποίηση. Σε δεύτερη φάση, όταν επιτευχθεί σημαντική και σταθερή πρόοδος στην μείωση του πληθωρισμού, τα ονομαστικά επιτόκια θα είναι δυνατόν να μειωθούν ώστε να διαμορφωθούν πραγματικά επιτόκια συνεπή με τους στόχους για ενθάρρυνση των επενδύσεων.

Σήμερα υπάρχουν επιτόκια σε σημαντικές κατηγορίες χορηγήσεων, ( βιοτεχνία, αγροτικός τομέας κ.λ.π.), τα οποία είναι χαμηλότερα και από το κατώτατο επιτόκιο καταθέσεων ταμιευτηρίου. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι γίνονται σημαντικές διαρροές πιστώσεων. Επομένως προτείνεται η καθιέρωση κατωτάτου επιτοκίου χορηγήσεων που να είναι κατά μία μονάδα μεγαλύτερο από το επιτόκιο των καταθέσεων ταμιευτηρίου στις εμπορικές τράπεζες. Σε πρώτη φάση προτείνεται το επιτόκιο αυτό να ισχύει μόνο για τα βραχυπρόθεσμα δάνεια. Η διατήρηση του σημερινού χαμηλού επιτοκίου για τα μακροπρόθεσμα δάνεια επιβάλλεται τουλάχιστον προσωρινά επειδή σήμερα παρατηρείται υποτονικότητα στις επενδύσεις.

Η καθιέρωση κατωτάτου ορίου επιτοκίου χορηγήσεων (σήμερα 16%) θα επιβαρύνει τον αγροτικό τομέα με 5,7 δισ. δρχ. περίπου και τη βιοτεχνία με 1,7 δισ. δρχ. περίπου. Παράλληλα όμως θα ελαφρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό από δαπάνες επιδοτήσεων κατά 5,7 δισ.δρχ. (Οι υπολογισμοί αυτοί αναφέρονται σε ετήσια μεγέθη και έχουν γίνει με βάση τα στοιχεία του έτους 1985).

Μέτρα - Αναμεσασαίωση.

Ανασώζιαα.

Διαδικασία-ανασώνωης- ΞΟΚ.

- The dividend for 200 E.P.Y.

wpdowo xpaoca

admon wapepy